

# G463 in Culemborg

door Paul van Veen

**Ik zal het gelijk maar verklappen, G463 is een gezenderde juveniele zeearend uit een Engels herintroductieproject. De vogel vloog op 3 september 2022 op minder dan 50 meter langs mij. Een mooie aanleiding om deze soort eens nader te beschouwen.**

**D**e zeearend wordt in het werkgebied van de NVWC frequent gezien. Hoe anders was dat in de beginjaren van de vereniging. In de Avifauna van Midden-Nederland (Alleyn et al., 1971) wordt een waarneming bij de Heul, Houten van 20 mei 1964 beschreven. Daarna is de soort pas in januari 1986 weer gemeld in het werkgebied (waarneming.nl).

## Soort van middelgrote hond op kribpaal

De zeearend was destijds een landelijke zeldzaamheid. De vogel werd dan ook door verschillende DBA'ers getwitcht (waarneming.nl). (Twitchen is een term onder vogelaars waarmee bedoeld wordt dat je speciaal op pad gaat om een vogel die eerder gemeld is ook te gaan zien.) In 1986 is de soort nog enkele keren gezien in de maanden maart, april en november. De volgende waarneming stamt uit 1991. Dit keer zat de vogel tegenover de trektelpost Redichemse waard. Deze vogel kan ik me goed herinneren. Opeens zat er een soort van middelgrote hond op een kribpaal maar dat bleek een onvolwassen zeearend te zijn. Van 19 oktober tot en met 7 december is de vogel gezien.

Vanaf 1999 tot en met 2009 wordt de soort frequenter gezien maar nog niet jaarlijks, zie *grafiek 1*. Daarna worden jaarlijks meerdere melding gedaan van de 'vliegende deur'. Het frequenter voorkomen in het werkgebied hangt samen met de vesting als broedvogel in Nederland.

## Zeearend in Nederland

De zeearend broedt sinds 2006 weer in Nederland. De vestiging in Nederland hangt samen met een toename en areaaluitbreiding van de soort in Europa. Het eerste nest werd gebouwd in de Oostvaardersplassen. Tot 2016 groeide de broedvogelpopulatie traag. Na 2016 nam de broedvogelpopulatie rap toe, van 9 paar in 2016 tot 28 paar in 2022 waarvan 22 met zekerheid hebben gebroed (www.Werkgroepzeearend.nl). Na de Oostvaardersplassen vestigde hij zich in het Lauwersmeer, de IJsselmonding en de Biesbosch. Recenter zijn andere gebieden met grotere wateren bezet zoals in Friesland en Groningen, de Veluwevloedmeren, de Delta en het rivierengebied (van Rijn, 2019). In 2021 broedde zelfs een paar langs de A15 ter hoogte van Hellouw in de gemeente West Betuwe. Aangenomen wordt dat de trage groei in de eerste jaren na vestiging samenhangt met de geringe dispersie van de jonge vogels en doordat de vogels pas na 5 à 6 jaar tot broeden komen.

## Het Engelse herintroductieproject

G463 is een van de 60 jonge zeearenden die losgelaten worden op Isle of Wight in Zuid-Engeland (www.roydennis.org). In 2019 is het project gestart en in een periode van 5 jaar worden elk jaar 12 eerstejaars losgelaten. De jonge vogels komen uit nesten in Schotland. De bedoeling is dat de vogels uiteindelijk een broedpopulatie in Zuid-Engeland gaan vormen. Zoals hierboven is vermeld, broedt de zeearend bij een leeftijd van 5 à 6 jaar. Op dit moment is het dus nog onduidelijk of het project succesvol is.

G463 heeft zoals vermeld een satellietzender om. Hierdoor kunnen de omzwervingen van de vogel goed gevolgd worden. G463 is zeer reislustig. Hij, het is een mannetje, is in 2020 geboren en in oktober van dat jaar losgelaten. De eerste winter heeft hij in zuidwest-Engeland doorgebracht. Begin april 2021 lonkte het Europese vasteland.

Op 14 april won de vogel hoogte tot maar liefst 1382 meter. Met een sterke rugwind vloog hij in 40 minuten het Kanaal over met een gemiddelde snelheid van 70 km/u. Van april tot november 2021 zwierf hij door Duitsland, Denemarken en Nederland. Om vervolgens in Zuid-Engeland te overwinteren. Dit patroon herhaalde hij in 2022 inclusief een kort uitstapje naar het zuiden van Zweden.

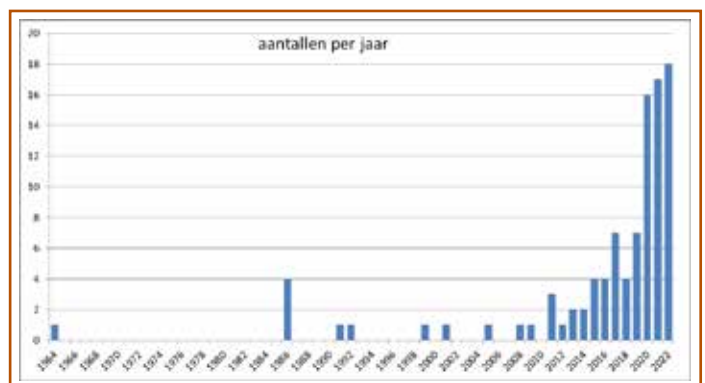
Op de weg terug richting Zuid-Engeland (?) vloog hij dus ook langs de Lek. Minimaal een maand is hij in de buurt van Culemborg aanwezig geweest. Want op 12 augustus meldde Daniel Beuker op de vogelwerkgroepapp dat al enige dagen een gezenderde zeearend in het werkgebied van de NVWC verblijft. Het duurde tot 3 september voordat met zekerheid de vogel is vastgesteld. Na 3 september is G463 nog gezien op 17, 18, 20 en 25 september. Alle vier de keren nabij de afgraving Redichemse waard. Op de 20ste zat hij eerst aan de grond, korte tijd later vloog hij op en won hoogte en verdween in noordelijke richting. De website over het Engelse project beschrijft periodiek de omzwervingen van de projectvogels. Op termijn zal naar verwachting daar te lezen zijn waar de vogel na 25 september heen is gegaan.

Ook in Nederland zijn verschillende zeearenden uitgerust met een satellietzender. Toevallig is in dezelfde periode een Nederlandse vogel aanwezig geweest ter hoogte van IJsselstein/Lopik (pers. meded. Arjan Boele).

Ik heb ondertussen al heel wat zeearenden gezien. In het oosten van Duitsland, ons favoriete vakantiegebied, komen ze veel voor. Maar zo mooi en zo dicht bij als G463 heb ik nog nooit een zeearend gezien. Al duurde de waarneming maar 43 seconden, ik zal het me nog lang herinneren.

## Bronnen:

- Alleyn, van den Bergh, Braaksma, ter Haar, Jonkers, Leys en van der Straat, *Avifauna van Midden-Nederland, 1971*, Zwolle
- Stef van Rijn, Andrea van den Berg, Peter de Boer, Jasja Dekker, Symen Deuzeman, Dirk van Straalen & Romke Kleefstra (*limosa 92 (2019): 3-15 Broedende Zeearenden in Nederland in 2006-2018*)
- <https://www.roydennis.org/category/sea-eagle/isle-of-wight-sea-eagles/>
- *Zeearend - Haliaeetus albicilla | Natuur- en Vogelwacht Culemborg (waarneming.nl)*



*Grafiek 1. Aantallen zeearenden per jaar van 1964 tot 20 september 2022 in het werkgebied van de NVWC (incl. Everdingerwaard)*



- G463 op 3 september. Meerdere generaties veren zijn te zien. De donkere zijn waarschijnlijk al adulte veren.
- G463 op 3 september. De satellietzender is als bobbel op de rug te zien.

- G463 op 20 september. Onder begeleiding van een aantal Kieviten verdween hij uit het gebied.
- G463 op 20 september. In een oer-Hollands tafereel met moderne facetten als Canadese ganzen en e-bikes.

